

Kuntalaisaloite jätehuoltomääräysten 24 § 7 momentin muuttamisesta

JLTK 18.02.2025 § 5
130/11.01.06.05/2025

Valmistelija Jätehuoltoinsinööri Pirkko Räikkönen, pirkko.raikkonen@savonlinna.fi,
044 417 4612

Selostus Aloitteessa esitetään voimassa olevien jätehuoltomääräysten (hyväksytty jätelautakunnassa 19.1.2021 § 5, päivitetty jätelautakunnan päätöksellä 21.2.2023 § 4) 24 §:n 7 momenttia muutettavaksi kuulumaan seuraavasti:

”Biojätteen keräysvälineen sisään tulee sijoittaa märkälujasta paperista tai kartongista (muita biohajoavia materiaaleja tulee välttää) valmistettu säkki tai biojäte tulee pakata vastaaviin pusseihin (esim. sanomalehdestä taiteltu pussi).”

Perusteluina määräystekstin muuttamiselle on esitetty mm. sitä, että jätehuoltomääräyksissä tulisi suosia puuperäisistä materiaaleista valmistettuja säkkeitä ja pusseja, koska tärkkelyksestä tai muusta materiaalista valmistetut biomuovit ovat joillekin kuluttajille hankala erottaa perinteisissä kauppakasseissa käytettävistä muovista, aiheuttavat hankaluuksia jätteenkäsittelylaitosten murskaimissa ja mahdollisesti muissa käsittelyprosessin laitteissa ja ovat vain hieman edullisempia kuin kartonkiset tai paperiset biopussit ja -säkit. Tärkkelyksestä tai muusta materiaalista valmistettujen biomuovisten pussien ja säkkien käyttö voi tulla kalliimmaksi kuin puupohjaisista materiaaleista valmistettujen, mikäli huomioidaan biomuovien jätteenkäsittelylaitokselle aiheutuvat lisäkulut. Nämä lisäkulut maksatetaan viime kädessä jätteen haltijoilla.

Aloite on pöytäkirjan liitteenä A.

Jätehuoltomääräyksiä muuttamistarpeita on kartoitettu viranomaistyönä, ja valmistelussa on jätelautakunnan päätöksen 19.11.2024 § 35 mukaisesti huomioitu jätehuoltomääräysten § 24 momentin 7 vaatimuksen (biojätteen keräysvälineen sisään tulee sijoittaa märkälujat säkki) poistaminen on myös ajankohtaista biojätteen käsittelylaitosten toiminnan edistämiseksi. Biojäte edellytetään jo nyt pakattavan ennen niiden laittamista jäteastiaan, joten erillinen suojasäkki ei tuo kustannuksiinsa nähden riittävää lisäarvoa. Suuret märkälujat säkit eivät hajoa riittävän nopeasti, jotta käsittelylaitoksella ne saataisiin murskaimella riittävän pieniksi kappaleiksi. Aloite säkin poistamiseksi on tullut jätehuoltoviranomaiselle Kierrätysyhtiö Rippeeltä, joka on vastuussa kerätyn biojätteen käsittelystä.

Kierrätysyhtiö Rippeeltä pyydettiin vastine kuntalaisaloitteessa esitettyyn jätehuoltomääräysten muutokseen. Rippee ei näe hyvänä vaihtoehtona vaatia jäteastioihin sijoitettavaksi puupohjaisista materiaaleista valmistettuja säkkeitä. Märkälujan tai kartonkisen bioastian suojan käyttö on teknisesti lähes mahdotonta. Jäteautoissa ole riittäviä tiloja (jätteen kuljettaja on asentanut säkin astiaan tyhjennyksen jälkeen), ja niiden käyttöön siirtyminen kasvattaisi kuljetuksen ja varastoinnin kustannuksia. Ympäristönäkökulmastakaan märkälujien säkkien tai aloitteessa ehdotettujen sanomalehtien käyttö pääsääntöisenä keräysvälineenä ei ole perusteltua, koska edellä mainituilla keräysvälineillä ei ole sertifiointeja kompostoituvuudesta. Sanomalehtipaperi sisältää merkittävästi painovärejä, jotka eivät välttämättä häviä ja saattavat ajautua biokaasulaitosten mädätysjännöksistä tehtävään kierrätyslannoitteisiin,

sitä kautta pelloille ja lopuksi jopa ruokatuotantoon. Pieninä määrinä näistä ei ole haittaa. Biohajoavissa tuotteissa on eroavaisuuksia, ja yhtiö tuo esille Turun ammattikorkeakoulussa tehdyn *biomuovien biokaasunmuodostuspotentiaalin ja biohajoamisen tutkimuksen* (Alén 2023). Yhtiön valitsema bioMat-tuote ei tutkimuksen mukaan veny kuten verrokkinsa, eikä kyseisistä biohajoavista säikeistä tai vastaavista pusseista aiheudu haittaa tuotantolaitoksella, jonne seutukunnalla kerätyt biojätteet toimitetaan.

Jos kuluttaja pakkaa biojätteensä muoviseen kauppakassiin, luultavammin syynä on yhtiön näkemyksestä enemmänkin välinpitämättömyys, kuin biohajoavan muovin tunnistamattomuus. Kuluttajan voi myös olla vaikea tunnistaa, onko paperisessa pussissa muovipinnoite vai ei. Muovipinnoitteilla parannetaan paperin ja kartongin kosteuden kestävyyttä. Tällainen muovipinnoite on samalla tavalla biojätteen joukossa laatua heikentävä materiaali kuin muovinen kauppakassikin. Biojätteenkeräykseen kehitetyissä tarkkelyspohjaisissa pusseissa on merkintä sertifiointista, joka takaa sen, että pussista ei kompostoitumisprosessin jälkeen jää epäpuhtauksia.

Sekä kuntalaisaloite että Rippeen vastine on huomioitu jätehuoltoinsinöörin laatiessa esitystä jätehuoltomääräysten muuttamiseksi. Jätehuoltomääräysten luonnoksessa tullaan esittämään ns. suojasäkin poistamista, ja paperisen pussin käyttämistä käytetään esimerkkinä biohajoavasta pussista määräystekstin kohdassa, jossa biojäte määrätään pakattavaksi biohajoavaan pussiin ennen sen laittamista jäteastiaan.

Jätehuoltomääräysluonnoksessa esitettävien muutosten, myös muiden kuin aloitteessa esitetyn, vuoksi jätehuoltoviranomainen tulee varaamaan niille, joiden elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin muutoksilla voi olla huomattava vaikutus, mahdollisuuden saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Esittelijä	Jätehuoltoinsinööri Räikkönen Pirkko
Päätösehdotus	Jätelautakunta päättää ilmoittaa aloitteen tekijälle ja Kierrätysyhtiö Rippeelle, että - aloite ja vastine huomioidaan valmistelussa olevien jätehuoltomääräysten päivittämisessä, ja että - jätehuoltomääräysten luonnoksessa tullaan esittämään ns. suojasäkin vaatimuksen poistamista, ja että – paperisen pussin käyttämistä käytetään esimerkkinä biohajoavasta pussista määräystekstin kohdassa, jossa biojäte määrätään pakattavaksi biohajoavaan pussiin ennen sen laittamista jäteastiaan.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
Tiedoksi	Aloitteen tekijä Kierrätysyhtiö Rippee
Toimenpiteet	jätehuoltoinsinööri